

เอกสารประกอบ # 3

กรณีศึกษา ปราบปรามการฉ้อโกงทางสังคมต่อกรณีนายสรยุทธและบริษัท ไร่ส้ม จำกัด

ความเป็นมา

- **เดิม** ในปี พ.ศ. 2556 บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ได้ว่าจ้าง นายสรยุทธ สุทัศนะจินดา เป็นพิธีกรแบบรายวันดำเนินรายการ “ถึงลูกถึงคน” โดยตกลงค่าจ้างในอัตรา 5,000 บาทต่อตอน ปรากฏว่า รายการได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2557 นายสรยุทธ ได้ร่วมกับพวก จัดตั้งบริษัท ไร่ส้ม จำกัด โดยมี นายสรยุทธ ทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้จัดการ นางสาว อังคณา วัฒนมงคลศิลป์ และนางสาวสุกัญญา แซ่ลี้ เป็นกรรมการบริษัท บริษัทดังกล่าวได้ทำสัญญาร่วมผลิตรายการ “คุยคุ้ยข่าว” กับ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ในระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2548 จนถึงวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 โดยเผยแพร่ออกอากาศเป็น 2 ช่วง คือ 1) ทุกวันเสาร์และอาทิตย์ เวลาประมาณ 12.00 – 13.00 น. ครั้งละ 60 นาที (รวมเวลาโฆษณา) 2) ทุกวันจันทร์ ถึงวันศุกร์ เวลาประมาณ 21.30 – 22.00 น. ครั้งละ 30 นาที (รวมเวลาโฆษณา)
- **สัญญาข้างต้น** บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ตกลงแบ่งเวลาโฆษณาให้ บริษัท ไร่ส้ม จำกัด นำไปขายเป็นรายได้ของตนเอง สำหรับการออกอากาศทุกวันเสาร์และอาทิตย์ จำนวน 5 นาที ต่อการออกอากาศ 1 ครั้ง หากบริษัท ไร่ส้ม จำกัด ขายโฆษณาได้มากกว่านั้น จะต้องชำระค่าโฆษณาส่วนที่เกินเวลาไปให้กับ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ในอัตรานาทีละไม่ต่ำกว่า 200,000 บาท สำหรับการออกอากาศทุกวันจันทร์ถึงและศุกร์ จำนวน 2 นาที 30 วินาที ต่อการออกอากาศ 1 ครั้ง หากบริษัท ไร่ส้ม จำกัด ขายโฆษณาได้มากกว่านั้น จะต้องชำระค่าโฆษณาส่วนที่เกินเวลาไปให้กับ บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ในอัตรานาทีละไม่ต่ำกว่า 240,000 บาท
- ช่วงปี พ.ศ. 2549 สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บมจ.อสมท ได้ร้องเรียนว่า บริษัท ไร่ส้ม จำกัด ค้างชำระค่าโฆษณาบริษัท อสมท จำกัด เป็นเงินเกือบ 100 ล้านบาท จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงขึ้น 2 ชุด ขณะเดียวกัน นางบุญชนิก บุญยสิน รักษาการ ผู้ช่วยกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ก็พบว่า รายการข่าวเที่ยงคืน มีการออกอากาศล่าช้ากว่าเวลาที่กำหนด จึงได้สอบข้อเท็จจริงจาก นางพิชชาภา เอี่ยมสะอาด ซึ่งเป็นพนักงานของบริษัทและมีหน้าที่จัดทำคิวโฆษณา นางพิชชาภา ได้รับสารภาพต่อหน้าทุกคนในที่ประชุมของการสอบถาม ครั้งนั้น ว่า บริษัท ไร่ส้ม จำกัด ได้ใช้เวลาโฆษณาเกินไปจากที่กำหนดไว้ตามสัญญา และตนได้ใช้น้ำยาลบคำผิด ลบรายการโฆษณาส่วนที่เกินเวลาในส่วนของ บริษัท ไร่ส้ม จำกัด ออกไปจากใบรายงานคิวโฆษณารวมเพื่อปกปิดความผิด ตามคำแนะนำของบริษัท ไร่ส้ม จำกัด (โดยนายสรยุทธ สุทัศนะจินดาและนางสาวมณฑา ธีระเดช)

มาตรการทางกฎหมาย

- ผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ทั้ง 2 ชุดของบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) พบว่า มีการกระทำความผิดจริง จึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ขณะเดียวกันบริษัท ไร้มัม จำกัด ก็ยกกรณีของการใช้เวลาเกินจากสัญญามากแล้วหาและเรียกค่าเสียหายจาก บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ในทางกลับกันอีกทางหนึ่งด้วย¹
- คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดกรณีของนางพิชชาภาภักดิ์บริษัท ไร้มัม จำกัด ที่กระทำความผิดต่อบริษัท อสมท.จำกัด เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2555 ว่า การกระทำของนางพิชชาภักดิ์ มีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และมีมูลความผิดทางอาญา ตามมาตรา 6, 8, 11 แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2502 การกระทำของบริษัท ไร้มัม จำกัด โดยนายสรยุทธ และนางสาวมณฑา ธีระเดช ซึ่งได้ชี้ให้นางพิชชาภาภักดิ์ไม่ต้องรายงานการโฆษณาเกินเวลาที่กำหนดในสัญญา ให้กับผู้บริหารรับทราบ นั้น มีมูลความผิดฐานสนับสนุนให้พนักงานกระทำความผิดตามมาตรา 6, 8, 11 แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 และส่งรายงานถึงอัยการสูงสุด (อสส.) เพื่อดำเนินการฟ้องต่อศาลในคดีอาญา
- 4 ตุลาคม พ.ศ. 2555 มีการจัดสัมมนาของภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชันและสถาบันนิรนามูลนิธิพัฒนาสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้ร่วมอภิปรายประกอบด้วยผู้ที่มีชื่อเสียงทางสังคมทั้งในด้านสื่อมวลชนและการต่อต้านคอร์รัปชัน ประกอบด้วย ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล นักสื่อสารมวลชน มล.ผากแก้ว บุญเลี้ยง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะกรรมการตลาดทุน รศ.ดร.สังศิต พิริยะรังสรรค์ คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ดร.เสวี วงษ์มณฑา นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ นายประมณ สุธีวงศ์ ประธานภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน คุณหญิงชฎา วัฒนศิริธรรม รองประธานภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชัน นายสนธิญาณ ชื่นฤทัยในธรรม ผู้อำนวยการสำนักข่าวทีนิวส์ และนายจักรกฤษ เพิ่มพูน ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่สัมมนาเรียกร้องให้ร่วมมาตรการกวดขันด้วยการถอนโฆษณาในรายการโทรทัศน์ของนายสรยุทธ และไทยทีวีสีช่อง 3 ให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อลงโทษต่อนายสรยุทธ ที่ถูกชี้มูลความผิดว่าด้วยคอร์รัปชัน (ในงานสัมมนาได้ยกตัวอย่างผู้บริหารธุรกิจบันเทิงที่มีมาตรการลงโทษต่อศิลปินที่มีการกระทำความผิดกฎหมายและปัทสถานทางสังคม)
- 30 มกราคม พ.ศ. 2558 อัยการฝ่ายคดีพิเศษ 2 อัยการสูงสุด ได้ยื่นฟ้องนางพิชชาภาภักดิ์เยียมสะอาด ตามความผิดว่าด้วย พ.ร.บ. พนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ และบริษัท ไร้มัม จำกัด

¹ ในช่วงเวลาที่อยู่ในระหว่างการดำเนินงานของ ป.ป.ช. นี้ บริษัท ไร้มัม จำกัด ได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากศาลปกครอง อีกคดีหนึ่ง (ไร้มัม ฟ้องว่า อสมท. ล้าเวลาของบริษัท) โดยคดีดังกล่าว ได้มีการอ่านคำพิพากษาของพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขดำที่ 1141/2551 คดีหมายเลขแดงที่ 1525/2556 กรณีบริษัท ไร้มัม จำกัด เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 ว่า บริษัท อสมท ไม่ต้องจ่ายเงินค่าโฆษณา 55 ล้านบาท คืนให้กับบริษัท ไร้มัม จำกัด อันเนื่องมาจากข้อโต้แย้งว่าด้วยการใช้เวลาโฆษณาเกิน

ในฐานะผู้สนับสนุน ในความผิยักยกเงินค่าโฆษณาของบริษัท อสมท.จำกัด (มหาชน) เป็นเงิน 138,790,000 บาท โดยนางพิชชาภา ยังเรียกเอาเงินจากบริษัทดังกล่าวเป็นการตอบแทน เป็นเงิน 658,996 บาท

- 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ศาลชั้นต้น พิพากษาจำคุกนางพิชชาภา อดัมสะอาด 30 ปี แต่การให้การของจำเลยมีประโยชน์ต่อการดำเนินคดี จึงลดเหลือ 20 ปี จำคุกนายสรยุทธ และพวกอีก 3 คน 20 ปี ลดเหลือ 13 ปี 4 เดือน โดยทั้งหมด ไม่รอลงอาญา และให้ปรับบริษัท ไร้ส้ม จำกัด เป็นเงิน 80,000 บาท ในรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ ฉบับประจำวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2559 ระบุว่า “...ศาลเห็นด้วยกับ ป.ป.ช. ว่า การที่บริษัท ไร้ส้ม จำกัด จ่ายเงินจำนวน 658,996 บาท ให้แก่นางพิชชาภา นั้นก็เพื่อจูงใจให้กระทำหรือไม่กระทำการใด ที่จะทำให้นหน่วยงานของรัฐ ได้รับความเสียหาย...”

มาตรการทางสังคม

- ทันทีที่มีคำพิพากษาของศาล (เป็นกระบวนการของศาลชั้นต้น ที่จำเลยได้ยื่นประกันตัวและยังมีขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการต่อไปของชั้นอุทธรณ์และฎีกา) ปรากฏว่า มีการขานรับต่อคำพิพากษาดังกล่าวเป็นกระแสของสังคมที่กดดันต่อการทำหน้าที่สื่อมวลชนของทั้งนายสรยุทธ และไทยทีวีสีช่อง 3 ซึ่งเป็นที่ที่นายสรยุทธ ยังทำหน้าที่เป็นพิธีกรรายการเล่าข่าว รายงานเหตุการณ์ต่างๆ อยู่ ดังจะเห็นได้จาก 1) การแสดงความคิดเห็นของนายธาม เชื้อสถาปนศิริ ผู้จัดการฝ่ายวิจัย ประเมินผล และพัฒนา สถาบันวิชาการสื่อสารสาธารณะ ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ รายวัน ฉบับวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2559 เรียกร้องให้นายสรยุทธ ยุติบทบาทการทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนไว้ก่อน เพื่อดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานด้านจริยธรรมของวิชาชีพสื่อมวลชน นอกจากนี้ก็ยังมีผู้ที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านสื่อมวลชนต่างก็มีความเห็นไปในทางเดียวกันกับความคิดเห็นของธาม เช่น นายมานพ ทิพย์โอสถ อุปนายกฝ่ายสิทธิและเสรีภาพและโฆษกสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ดร.มานะ ตีรียาภิววัฒน์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย นายวสันต์ ภัยหลิกสี ผู้อำนวยการสถาบันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอดีตสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ด้านสื่อสารมวลชน และ นายเทพชัย หยอง นายกสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย 2) สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทยและสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ได้ออกแถลงการณ์ร่วมลงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2559 เรียกร้องให้นายสรยุทธ ยุติบทบาทของตัวเอง
- หลังจากทราบคำพิพากษาไทยทีวีสีช่อง 3 ก็เรียกประชุมฝ่ายบริหารระดับสูงเพื่อพิจารณาผลกระทบในเรื่องนี้โดยทันที แต่ในวันรุ่งขึ้น นายสรยุทธ ก็ยังดำเนินรายการตามปกติและระบุผ่านในรายการด้วยการอ่านข่าวคดีของตนเองว่า “...ขอใช้สิทธิในชั้นอุทธรณ์ตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมต่อไป ” ซึ่งก็ยิ่งทำให้กระแสการวิพากษ์ในกรณีดังกล่าวขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะตามพื้นที่ของการสื่อสารแบบออนไลน์ สถานการณ์ในขณะนั้น ก็มีความคิดเห็นของสาธารณะที่สนับสนุนให้มีการถือปฏิบัติตามครรลองของกระบวนการตามกฎหมาย

กล่าวคือ ให้เป็นการต่อสู้คดีกันไปตามกระบวนการของศาลอุทธรณ์และฎีกา มากกว่าที่จะให้มีการยุติบทบาทของการทำหน้าที่สื่อมวลชนและถือเอามาตรฐานทางจริยธรรมหรือมาตรการทางสังคมมาถือปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นของนายสุชุม นवलสกุล อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มาออกรายการวิทยุ FM 100.5 MHz เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2559 “...ถ้าผมเป็นคุณสรยุทธ ผมไม่หยุด เพราะผมไม่ได้คิดว่าผมโกง แล้วอีกอย่าง มาวันนี้บอกว่าผมถูกประทับตราว่าโกงแล้ว มันไม่ใช่เลย ไม่อย่างนั้นจะมีศาลไว้ทำไมถึงสามศาล แล้วศาลทุกศาลตัดสินเหมือนกันหรือ” ความคิดเห็นดังกล่าวนี้ไปสอดคล้องกับนายวัฒนา เมืองสุข แกนนำพรรคไทยรักไทยและอดีตรัฐมนตรีหลายกระทรวง ที่เขียนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ใน Facebook เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2559 เช่นกัน อนึ่ง การเรียกร้องให้สังคมยึดถือเอาจริยธรรมทางสังคมมาถือปฏิบัติกำกับต่อสังคมในกรณีของนายสรยุทธ นี้ นายวัฒนา เมืองสุขยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่า มีการเลือกใช้แบบสองมาตรฐาน² ซึ่งก็ไปสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ม.ล.ณัฐกรณ์ เทวกุล ซึ่งเป็นประเด็นที่ขยายผลออกไปอีกเรื่องหนึ่ง

ผลลัพธ์ของการเคลื่อนไหวทางสังคม

- 3 มีนาคม พ.ศ. 2559 เวลา 16.42 น. นายสรยุทธ ได้ประกาศยุติบทบาทการทำหน้าที่เป็นพิธีกรในรายการต่างๆ ของไทยทีวีสี ช่อง 3 โดยไม่มีกำหนด ผ่านข้อความทาง Instagram

ตั้งแต่เย็นนี้ ผมขอยุติการทำหน้าที่พิธีกร
เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อช่อง 3
เพื่อความสบายใจของทุกฝ่าย
ขอบคุณครอบครัวช่อง 3
ขอบคุณแฟนข่าว
ขอบคุณทุกกำลังใจ

จนกว่าเราจะพบกัน ใหม่ครับ

สรยุทธ สุทัศนะจินดา
3 มีนาคม 2559

² การวิพากษ์กรณีไร้ส้มที่ไปโยกกับประเด็นสองมาตรฐานและนำไปสู่การรวมเป็นประเด็นทางการเมืองแบบแบ่งฝ่าย (แม้ว่าฝ่ายตนจะคอร์รัปชันก็ตาม) นี้ ถูกวิพากษ์ซ้ำจากความคิดเห็นของสมศักดิ์ เจียมธีรสกุลและบางนา บางปะกง (นามปากกา) ในหนังสือพิมพ์คมชัดลึก - <http://www.komchadluek.net/detail/20160308/223748.html> ว่าลั้วนแต่ไปลตทอนการลงโทษผู้ที่มีความผิดเรื่องคอร์รัปชัน

บรรณานุกรม

"กรรมกรข่าว"ไม่น่าเชื่อถือ ตำนาทที่ไม่ควรเลียนแบบ. (15 เมษายน 2559).

<http://www.dailynews.co.th>

คดี'สรยุทธ'กับ'อีกพวกหนึ่ง'. (15 เมษายน 2559). <http://www.komchadluek.net>

จีสรยุทธเลิกเล่าข่าว คุก13ปีโกงโฆษณาอสมท คนสื่อชู้กระทบจริยธรรม. (15 เมษายน 2559).

<http://www.thaipost.net>

เปิดคำพิพากษา จำคุก'สรยุทธ'ทุจริต. (15 เมษายน 2559). <http://www.posttoday.com>

เปิดแฟ้มคดีไร้สำม ก่อนศาลสั่งจำคุก สรยุทธ สุทัศนจินดา 13 ปี 4 เดือน. (15 เมษายน 2559).

<http://highlight.kapook.com>

ย้อนข้อมูล 10 ปี! คดี'สรยุทธ-ไร้สำม'ก่อนศาลนัดอ่านคำพิพากษา. (15 เมษายน 2559).

<http://www.isranews.org>

ย้อนรอยคดีไร้สำม-ปมเงินค่าโฆษณา 'อสมท'. (15 เมษายน 2559). <http://www.nationtv.tv>

วัฒนา เมืองสุข โปสต์ป้อง สรยุทธจำเป็นต้องหยุดหรือไม่. (15 เมษายน 2559).

<http://socialnews.teenee.com>

วัฒนา เมืองสุข โปสต์ป้อง สรยุทธ ซึ่ยังเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าคดีไร้สำมจะสิ้นสุด. (15 เมษายน

2559). <http://highlight.kapook.com>

เสวนาไร้สำม จี สปอนเซอร์ถอนโฆษณา-เรียกร้องช่อง 3 รับผิดชอบต่อสังคม. (15 เมษายน

2559). <http://www.isranews.org>

"สรยุทธ-ไร้สำม-ช่อง 3" มาตรฐานจริยธรรมแบบทำทายสังคม!! (15 เมษายน 2559).

<http://www.manager.co.th>

"สุขุม" อดีตอธิการฯ ราม ออกวิทยุ อสมท เขียร์ "สรยุทธ" ออกจอต้อ. (15 เมษายน 2559).

<http://www.manager.co.th>

"หม่อมปลื้ม" โผล่ทิม "สรยุทธ" โวยสังคมไม่เห็นค่าคนเก่ง ยันเงิน 100 กว่าล้านควรเป็นของ

"ไร้สำม". (15 เมษายน 2559). <http://www.manager.co.th>